

Sygn. akt I A Ca 459/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Bogusław Dobrowolski (spr.)
Sędziowie	:	SA Magdalena Pankowicz SA Irena Ejsmont - Wiszowata
Protokolant	:	Sylwia Radek – Łuksza

po rozpoznaniu w dniu 18 października 2013 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. P.**

przeciwko **(...) Spółce z o.o. w O.**

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji **powódki**

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie

z dnia 8 kwietnia 2013 r. sygn. akt I C 575/12

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Powódka M. P. w pozwie wniesionym przeciwko (...) Spółce z o.o. w O. domagała się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego – nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Olsztynie z 12 stycznia 2012r., sygn. akt I Nc 4/12. Wyjaśniła, że nakazem tym uwzględnione zostało roszczenie powoda (...) Spółki z o.o. w O. i nakazano pozwanym R. P. i M. P. zapłacenie na jego rzecz kwoty 91.083,59zł wraz odsetkami ustawowymi. Gdy powódce doręczono nakaz zapłaty wraz z wekslem i deklaracją poręczyciela okazało się, że na wekslu jest sfalszowany jej podpis. Powódka nie słyszała wcześniej o istnieniu weksla, nie widziała go ani nie podpisywała. Z mężem R. P. od 2001r, ma rozdzielność finansową i mimo że nadal pozostaje z nim w związku małżeńskim każde żyje na swój rachunek. Powódka złożyła zawiadomienie do Prokuratury Rejonowej w Olsztynie o popełnieniu przestępstwa.

Pozwany (...) Spółka z o.o. w O. mimo prawidłowego doręczenia odpisu pozwu i zawiadomienia o terminie rozprawy nie udzielił odpowiedzi na pozew i nie stawił się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę.

Wyrokiem zaocznym z dnia 8 kwietnia 2013r. Sąd Okręgowy w Olsztynie oddalił powództwo, nie obciążając powódki kosztami postępowania.

Zgodnie z ustaleniami faktycznymi tego Sądu nakazem zapłaty z dnia 12 stycznia 2012r. Sygn. akt I Nc 4/12 wydanym w postępowaniu nakazowym Sąd Okręgowy w Olsztynie uwzględnił roszczenie (...) Spółki z o.o. w O. w ten sposób, że nakazał pozwany R. P. i M. P. aby solidarnie zapłacili z weksla kwotę 91.083,59 zł z ustawowymi odsetkami od 25 grudnia 2011r. oraz kwotę 4.756 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Nakaz zapłaty został doręczony powódce M. P. w dniu 19 stycznia 2012r. W dniu 30 stycznia 2012r. powódka wniosła zarzuty od nakazu zapłaty. W zarzutach wskazała, że pomiędzy nią a jej mężem od 19 lutego 2001r. istnieje ustrój rozdzielności majątkowej. Nie rozwodzi się z nim z uwagi na dzieci, ale nie prowadzi z nim wspólnego gospodarstwa. Nie ma wpływu na jego decyzje. Nie interesuje się prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą. O fakcie rozdzielności majątkowej z mężem R. P. poinformowała powoda pisemnie w dniu 18 listopada 2011r. Podniosła, że nie podpisywała weksla z dnia 1 maja 2009r., ani poręczenia. Wniosła o dopuszczenie dowodu z opinii grafologicznej na okoliczność braku jej podpisu na tych dokumentach.

Zarządzeniem z dnia 2 lutego 2012r. powódka została wezwana do uzupełnienia w terminie 7 dni braków formalnych zarzutów od nakazu zapłaty przez uiszczenie należnej opłaty w kwocie 3.417 zł oraz przedłożenie dodatkowego odpisu zarzutów wraz z załącznikami. Wezwanie to zostało jej doręczone w dniu 7 lutego 2012r. Termin do uzupełnienia w/w braków formalnych zarzutów od nakazu zapłaty upływał w dniu 14 lutego 2012r. W zakreślonym terminie powódka złożyła odpis zarzutów bez załączników oraz wniosła o zwolnienie z opłaty. Postanowieniem z dnia 22 lutego 2012r. Sąd Okręgowy w Olsztynie odrzucił zarzuty powódki od nakazu zapłaty. Zażalenie powódki na to postanowienie zostało postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia 2 sierpnia 2012r., sygn. akt I ACz 796/12 oddalone. Postanowieniem z dnia 15 czerwca 2012r. Sąd Okręgowy odrzucił również zarzuty od nakazu zapłaty męża powódki, z uwagi na ich niepłacenie kwotą 100 zł po uzyskaniu przez niego zwolnienia z opłaty od zarzutów ponad tę kwotę .

Przed wydaniem postanowienia Sądu Apelacyjnego w przedmiocie oddalenia zażalenia powódki na postanowienie o odrzuceniu zarzutów od nakazu zapłaty, w dniu 28 czerwca 2012r. powódka i jej małżonek wniosli o zawieszenie postępowania w sprawie do czasu zakończenia postępowania prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową w Krakowie w sprawie sygn. akt KO 656/12. Postanowieniem z dnia 4 lipca 2012r. wniosek ten został oddalony.

Na wniosek wierzyciela z dnia 31 lipca 2012r. postanowieniem z dnia 5 września 2012r. nadano nakazowi zapłaty klauzulę wykonalności na jego rzecz w całości. Z wniosku wierzyciela przeciwko powódce toczy się postępowanie egzekucyjne przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym w Krakowie M. R. pod sygn. akt KM 2818/12.

Postanowieniem Prokuratury Rejonowej O. – P. z dnia 23 listopada 2012r. Sygn. akt 2 Ds. 1130/12 postępowanie w sprawie podrobienia podpisu powódki na dokumencie w postaci weksla wystawionego na kwotę 91.083,59zł na rzecz (...) Spółki z o.o. w O. zostało umorzone wobec niewykrycia sprawców czynu zabronionego.

Sąd Okręgowy następnie stwierdził, że powódka nie wskazała który z punktów wskazanych w art. 840 § 1 k.p.c. stanowi podstawę prawną wniesionego powództwa. Na podstawie sformułowań żądań pozwu przyjął, iż przeczyła ona zdarzeniom na których oparto wydanie klauzuli wykonalności. Przeczyła ona obowiązkowi dłużnika spełnienia świadczenia objętego tytułem egzekucyjnym, co uzasadniało wniosek, iż powódka opiera niniejsze powództwo o postanowienia art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. Twierdziła bowiem, że w/w nakaz zapłaty został wydany na podstawie sfalszowanego weksla w zakresie jej podpisu, przy istniejącej między nią a jej małżonkiem od 2001r rozdzielności majątkowej, o której powiadomiła na piśmie wierzyciela.

Zdaniem Sądu Okręgowego powództwo przeciwegzekucyjne nie mogło kwestionować ani zmierzać do uchylecia powagi rzeczy osądzonej, czy innymi słowy zmierzać do wzruszenia prawomocnego rozstrzygnięcia sądu stanowiącego tytuł egzekucyjny. Okoliczności wskazane przez powódkę w powództwie przeciwegzekucyjnym zostały już przez nią podniesione w zarzutach od nakazu zapłaty. Wnosiła ona również o dopuszczenie dowodu z opinii grafologa na okoliczność sfalszowania jej podpisu na wekslu stanowiącym podstawę wydania nakazu zapłaty. Zarzuty powódki

wniesione od tego nakazu zapłaty zostały prawomocnie odrzucone z uwagi na nieuzupełnienie w określonym terminie braków formalnych tych zarzutów. Fakt wszczęcia i prowadzenia przez Prokuraturę Rejonową O. P. w O. postępowania w sprawie sfalszowania dokumentu, które ostatecznie zakończyło się umorzeniem postępowania wobec niewykrycia sprawcy, nie zmienia tego, że okoliczność ta była znana powódce w czasie postępowania w sprawie, w której wydany został tytuł egzekucyjny – nakaz zapłaty. Zdaniem Sądu Okręgowego prowadzenie dochodzenia w sprawie sfalszowania podpisu powódki już po wydaniu nakazu zapłaty nie daje podstaw do przyjęcia, iż wniesione przez nią powództwa jest zasadne w oparciu o podstawę określoną w treści art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Z tego uregulowania wynika, że ustawodawca miał na myśli wyłącznie zdarzenia o charakterze materialnoprawnym. Chodzi bowiem o te zdarzenia, które nastąpiły po powstaniu tytułu egzekucyjnego bądź po zamknięciu rozprawy, a prowadzące do wygaśnięcia zobowiązania lub wskutek których zobowiązanie to nie może być egzekwowane - np. spełnienie świadczenia, potrącenie oraz niezależne od woli stron, np. przedawnienie roszczenia, niemożność świadczenia wskutek okoliczności za które dłużnik nie odpowiada. Wyżej wskazany przepis wprowadza prekluzję co do zdarzeń mających miejsce przed zamknięciem rozprawy. Tymczasem zarzut powódki sfalszowania jej podpisu na wekslu mógłby być zbadany w postępowaniu toczącym się na skutek skutecznie wniesionych zarzutów. Zarzuty te jednak na skutek nie uzupełnienia przez powódkę w określonym terminie ustawowym ich braków formalnych zostały prawomocnie odrzucone.

W konkluzji Sąd Okręgowy stwierdził, że powództwo przeciwegzekucyjne wniesione przez powódkę jako zmierzające do wzruszenia prawomocnego tytułu egzekucyjnego – nakazu zapłaty - nie mogło zostać uwzględnione i jako niezasadne podlega oddaleniu.

O kosztach procesu orzekł na zasadzie art. 102 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wywiodła powódka. Zaskarżyła go w całości i zarzuciła Sądowi Okręgowemu obrazę przepisów prawa materialnego art. 840 §1 pkt 2 kpc poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, iż ustalenie poczynione w sprawie Prokuratury Rejonowej O.- P. w O., sygn. Akt 2 Ds. 1130/12 dotyczące sfalszowania podpisu powódki na wekslu nie są zdarzeniem wskutek, których zobowiązanie powódki względem pozwanego nie może być egzekwowane oraz obrazę przepisów postępowania art. 330 kpc w zw. z art. 386 §4 kpc poprzez wydanie wyroku zaocznego oddalającego powództwo i nierozpoznanie istoty sprawy.

Na podstawie tych zarzutów powódka wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i zasądzenie kosztów procesu za instancje odwoławczą.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powódki jest niezasadniona.

Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne i wnioski Sądu I instancji zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Ustalenia te znajdują oparcie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, zaś końcowe wnioski są konsekwencją prawidłowo zastosowanych przepisów prawa materialnego.

Sąd Apelacyjny zgadza się z Sądem I instancji, iż okoliczności wskazane w uzasadnieniu pozwu oraz wynikające z dołączonych akt sprawy I Nc 4/12 tego Sądu nie dawały podstaw do uwzględnienia dochodzonego w niniejszej sprawie roszczenia w oparciu o art. 840 § 1 pkt 1 kpc. Sąd Okręgowy trafnie wyjaśnił, iż powództwo przeciwegzekucyjne nie może zmierzać do kwestionowania bądź do uchylenia prawomocnego rozstrzygnięcia sądu- w tym przypadku prawomocnego nakazu zapłaty z dnia 12 stycznia 2012r. wydanego w w/w sprawie. Pogląd ten jest ugruntowany w literaturze przedmiotu oraz w orzecznictwie sądowym (por. O. Marcewicz oraz T. Żyżnowski: Komentarz do art. 840 kpc, System Informacji Prawnej Lex 46/2013 oraz cytowane tam orzecznictwo). W związku z tym należy przyjąć, iż zaskarżony wyrok nie narusza powołanego przepisu.

Podobnie należy ocenić zasadność powództwa w kontekście eksponowanego w apelacji powódki art. 840 § 1 pkt 2 kpc, który nie został przez wprost przytoczony w pozwie. Wbrew stanowisku skarżącej Sąd I instancji w tym

zakresie rozpoznał sprawę i stwierdził, iż na tej podstawie można powoływać zdarzenia, które nastąpiły po powstaniu tytułu egzekucyjnego bądź po zamknięciu rozprawy, a prowadzące do wygaśnięcia zobowiązania lub wskutek których zobowiązanie to nie może być egzekwowane; w tym przypadku chodzi wyłącznie o zdarzenia o charakterze materialnoprawnym (D. Zawistowski, Komentarz do art. 840 kpc, System Informacji Prawnej Lex 46/2013). Dłużnik uzyska konstytutywny skutek wyroku uwzględniającego powództwo opozycyjne po wykazaniu, że po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane (T. Żyżnowski: Komentarz do art. 840 kpc, jw.). W związku z tym zgodzić się należy z Sądem Okręgowym, iż w/w przepis wprowadza prekluzję co do zdarzeń zaszłych przed zamknięciem rozprawy, zaś zarzut powódki sfalszowania podpisu został podniesiony już w zarzutach od nakazu zapłaty, które zostały ostatecznie odrzucone. Zatem powódka powołuje się na fakt sfalszowania podpisu, który miał miejsce przed wydaniem nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym i mógł on być zbadany w tym postępowaniu. Ponowne powoływanie się na to w niniejszej sprawie nie mogło więc odnieść dla powódki pozytywnego skutku. W apelacji powołano się także po raz pierwszy na art. 5 kc jako podstawę powództwa przeciwegzekucyjnego. Powołanie się na tą podstawę jest nieskuteczne z uwagi na treść art. 843 § 3 oraz art. 381 kpc. Niezależnie od tego wskazać należy, iż w praktyce sądowej dominuje stanowisko, zgodnie z którym zarzut nadużycia prawa nie może stanowić samodzielnej podstawy trwałego pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności. Jednakże w toku powództwa opozycyjnego podlegają ocenie skutki, jakie pociąga za sobą wykonanie prawomocnego orzeczenia. Rozstrzygnięcie każdego sporu wymaga weryfikacji wypracowanych tez o charakterze ogólnym w konfrontacji z ustalonym w sprawie stanem faktycznym. Nie można wykluczyć, że szczególne okoliczności konkretnej sprawy mogą stanowić dostateczne uzasadnienie do wydania odmiennego rozstrzygnięcia (T. Żyżnowski: Komentarz do art. 840 kpc, jw.).

W niniejszej sprawie strona powodowa nie przytoczyła konkretnych okoliczności, które stanowiłyby podstawę do wniosku, iż wykonanie prawomocnego orzeczenia stanowiłoby ze strony wierzyciela nadużycie prawa podmiotowego. Eksponowana przez skarżącą kwestia sfalszowania podpisu na wekslu w kontekście prowadzonego postępowania karnego mogłaby natomiast stanowić ewentualną podstawę przewidzianą w art. 403 § pkt 1 kpc.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny z mocy art. 385 kpc oddalił apelację powódki.